דם שאינו נשפך כמים אינו מכשיר מתקיף

לה רב שמואל בר אמי הרי דם התמצית

דנשפך, כמים ואינו מכשיר אמר ליה ר' זירא

הנח לדם התמצית ∗דאפי׳ בחולין נמי לא

מכשיר קבלה מיניה רב שמואל בר אמי

דאמר רחמנא ירק חזק לבלתי אכול הדם כי

הדם הוא הנפש דם שהנפש יוצאה בו קרוי

דם דם שאין הנפש יוצאה בו אינו קרוי דם תא

שמע יידם שנשמא וזרקו בשוגג הורצה

במזיד לא הורצה (6) מדרבנן ודלא כר' יוםי בן

יועזר איש צרידה ת"ש ייעל מה הציץ מרצה

על הדם ועל הבשר ועל החלב שנממא בין

בשוגג בין במזיד בין באונם בין ברצון בין

ביחיד בין בצבור מדרבגן ודלא י (כיוסף) בן

יועזר איש צרידה ת"ש בונשא אהרן את עון

הקדשים יוכי איזה עון הוא נושא אם עון

פיגול הרי כבר נאמר נאא ירצה אם עוז

נותר הרי כבר נאמר ילא יחשב הא אינו

נושא אלא עון מומאה שהותרה מכללה בציבור מאי לאו מומאת דם אמר רב פפא

לא מומאת קמצים תא שמע זהן ישא איש

בשר קדש בכנף בגדו ונגע בכנפו אל הלחם

ואל הנזיד ואל היין ואל שמן ואל כל מאכל

(יקרש) היקרש ויענו הכהנים ויאמרו לא

ואמר

פ: ומנחות כה:ז, ג) ול"ל כר

יוסי], ד) יומא ז. זבחים כג. מנחות כה., ד) ויקרא יז,

מנחות כה., ה) ויקרא יז, (1) [ויקרא יא], 1) [ויקרא ז],

ה) [לקמן פ:], ע) [ויקרא מוף [לקמן פ:], ע) (ויקרא מוף פרשה ג ע"שן, י) [לו פרשה ח] פרשה ח], ג) [לו פרשה ח]

[וכן בזבחים כט.], () [במדבר

נח], מ) [דף כח:], ג) [וחוס׳ יומא ז: חירלו ב' חירולי' על זה

וכזבחים כג: וכן מנחות כה. כתבו תירוץ אחר],

תורה אור השלם

רק חוק לְבְלְתִּי אֲבֹל הַדְּם כִּי הַדְּם הוֹא הַנְּפֶשׁ וְלֹא תֹאבַל הַנֶּפֶשׁ עִם וְלֹא תֹאבַל הַנְּפֶשׁ עִם

וְהָיָה עַל מֵצֵח אַהְרֹן

לְרָצוֹן לְהֶם לִּפְנֵי שמות כח לח שמות כח לח

יאכל

ויקרא ז יח

אָהָרן אָת עֵּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאַל לְּבָל מִתְּנַת בָּנִי יִשְׂרָאַל לְבָל מִתְּנַת קַּוְשִׁיהָם והירי

ואם האכל

מְבְּשֵׁר זֶבָּח שְׁלְמְיוֹ בַּיּוֹם מִבְּשָׁר זֶבָח שְׁלְמִיוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לא יַרְשָׁב הַמֵּקְרִיב אֹתוֹ לא יַחְשֵׁב

ָהַנְּאָרֶ הְיְהֶיֶה וְהַנֶּפֶשׁ לו פָּגוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנוּ עֲוֹנְה

ז. הַן יִשְּׁא אִישׁ בְּשֵׂר קרָשׁ בִּכְנָף בִּגְּדוֹ וְנָגַע בִּכְנָפוֹ אָל הַלֶּחָם וְאָל

בְּנְּזִיד וְאֶל הַיַּיִן וְאֶל שֶׁמֶן וְאֶל כָּל מַאֲכָל הַיִּקְדָּשׁ וְאֶל כָּל מַאֲכָל הַיִּקְדָּשׁ

הכהנים

:הַבְּשָׂר

קיז א מיי פ״י מהל׳ טומאת אוכלין ה"ג: ב [מיי' פ"א מהל' פסולי המוקדשין הל' לדן:

## מוסף רש"י

בשוגג. קסבור אין קרבנות מקבלין טומאה (מנחות בה:). הורצה. דהלין הרלה ומותר הורצה. ההנין הכנה ומותר בשר באסילה (גיטין נדו). במזיד לא הורצה. קנסא דרבנן הוא, ולא שיציא אחר, דרבנן הוא, ולא שיציא אחר, דא"כ נמלאו ב"ד מתנין לעקור דבר מן המורה ולהביא לעקור דבר מן המורה ולהביא מולין לעזרה, אלא לא הורנה להחיר בשר באכילה אבל בעלים נתכפרו (זבחים מה: ע"פ יבמות צ.) ואע"פ שהלין מרלה, קנסוהו רבנן שלא יהא נשר נאכל, אבל בעלים מיהו נתכפרו דלא ניתו חולין יומא ז.) והך זריקת מזיד איסורא דרבנן הוא, דמדאורייתא זורק לכתחילה להלין מרלה (גיטין נד.). על מה הציץ מרצה. דכתיב ונשא אחרן את עון הקדשים, שירנו לבעלים באונם. שנטמא בעל כרחו, האונם. שנטמא בעל כרחו, אבל מזיד ורצון חדא מילתא היא, אלא איידי דמני אונס **תני ללון** (מנחות כה: וכעי״ז יומא ד.). וכי איזה עון הוא נושא. ליזה עון ילרע בקרבן נושא. ליזה עון ילרע בקרבן שיהא הלין מרלה עליו שיהא כשר (יומא ז.) ואין לומר שיכפר על עון הכהן שהקריב טמא, שהרי עון הקדשים נאמר ולא עון המקריבים, הא אינו מרלה אלא להכשיר הקרבן (שמות כח לח). אם ערן פיגול. מחשבת חוץ למקומו הקרויה פיגול כדאמרינן בזבחים (כח.) שלישי זה חוץ למקומו (יומא ז. וכעי"ז זבחים כג:). הרי כבר נאמר לא ירצה. נקדושים תהיו, פיגול הוא לא ירלה, ואוקימנא בחוך למקומו (יומא שם). אם עון נותר. מחשכת לאוכלו חוץ לזמנו (שם) פסול מחשבת נותר, שחישב לאוכלו לאחר שנעשה נותר, דהיינו מחשבת חוך לומנו וזבחים בג:). הרי כבר נאמר לא יחשב. המקרינ אותו לא יחשב, ואוקמינן במחשבת חוץ אמנו (שם ושם עי״ש לומנו (שם ושם עריש בארוכה). הא אינו נושא וגרי. הא לשון מעתה הוא, מעתה אי אתה מולא שיהא נושא אלא עון קרבן טומאה, ומאי שנא דשדינו ליה לחולא. הואיל ומצינו בה קל אחר, שהותרה לצבור מכלל איסור שביחיד, הלכך שדי ביה נמי לקולא שיהא הלין מרלה אותה בקרבן יחיד (יומא ז:) הואיל ומלינו לה היתר אחר שהותרה בכללה לכתחלה, סאמנים בכננים וכנומנים, הלכך יחיד שלא הותרה אללו יבא הליץ וירלה בדיעבד (זבחים כג:). שהותרה מכללה בצבור. דכתיג בתמיד (במדבר כח) במועדו

רבינו חננאל

אפילו בטומאה (מנחות כה.).

והרי דם התמצית שאין כלומר מתקבל. ואסקינא הנח לדם התמצית . שאינו דם, שנאמר כי הדם הוא הנפש דם שהנפש יוצא בו הוא קרוי דם ואמרינן התם איזהו דם הנפש כל זמן שמקלח, יצא דם התמצית שהוא שותת. ואע"ג דתנז ר' ר׳ יהודה לעניז כפרה שאינו

דם שאינו נשפך כמים אינו מכשיר. הקקה ה״ר יעקג דאורלינ״ץ א״כ דם חיה ועוף דטעונים כיסוי לא יהיו מכשירים דכיוו דטעונים כיסוי לא חשיב נשפך כמים דאמרינן בפ' כיסוי הדם (חולין פד: ושם) אמריתו חיה בכלל בהמה לסימנים אימא נמי בהמה

בכלל חיה לכיסוי ומשני אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים אלמא דם חיה א לא חשיב נשפך כמים ולאו פירכא היא דכל דם הנשפך כמים לארץ ואין לריך לקבלו בכלי כגון דם חיה הוקש למים לענין הכשר וגם לענין כיסוי היה ראוי להקישו למים אי לאו דגלי קרא להדיאב: מדרבנן ודלא כרבי יוםי בן יועזר. ה"מ לאוקמא מדאורייתא וכמ"ד טומאת משקין

דאורייתא אלא ניחא לאוקמא מדרבנן וסבר האי תנא מאי הכשר כמו שאמר רבג: נטמא על הבשר. דבפ׳ כילד לולין (לקמן עח.) אמרינן לר"א דאמר יש דם אע"פ שאין בשר הניץ מרלה על האכילות למאי הלכתא לאקבועי בפגולה ולאפוקי מידי מעילה ודלא כפ״ה דפי׳ דלא את׳ אלא כר׳ יהושע: ה"ג ר"ת אם עון פיגול הוא נושא הרי כבר נאמר לא יחשב

ואם עון נותר הרי כבר נאמר לא ירצה. דהכי איתא במסקנא בהדיא בפ"ב דובחים של דריש תרוייהו מחד קרא אריכא דפרשת לו ורישיה . דקרא דכתיב ביום השלישי מוקי למחשב לאוכלו חוץ לזמנו וסיפא במחשב לאוכלו חוץ למקומו ובמ"כ אהאי קרא דלו איתא האי גירסא

ורש"י הגיה איפכא על פי ת"כ דפרש' קדושים דהתם ודאי דריש מקרא זוטא ואותה בריית' נשנית לפי מה שרלה הגמרא בזבחים בתחל׳ ללמוד חוץ למקומו מקרא זוטא דקדושים שולכל הפי׳ ק״ה אמאי נקט עון פיגול ברישה יס: הא אינו נושא אלא עון מומאה שהותרה מבדדה. תימה לר"ת למ"ל שהותרה מכללה חיפוק ליה דליכא לאוקמא לקרא אלא בהכי כדמפרש אי עון פיגול וכו׳ ואור״ת יא משום דקרא משמע דלא מרצה אלא דבר שיש לו היתר בשום מקום דכתיב בסיפא דקרא לרלון להסיב ופיגול ונותריג נמי הותרו מכללם במנחת כהנים ובמנחת נסכים דתנן בפ' ב"ש (זבחים מג: ושם) דאין חייבים עליהם משום פיגול ועוד דפיגול חוץ למקומו הותר מכללו בבמה "ד וכן משמע בהקומץ רבה (מנחות כה.) דפריך אימא עון שמאל שהותר מכללו ביום הכפורים אמר קרא עון עון שהיה בו ודחיתיו והיינו משום דאלרצון סמיך וה"ק עון שהוא לרצון 10 וא"ת דהתם פריך נמי ואימא עון יוצא דהותר מכללו בבמה ומשני לרצון להם לפני ה׳ עון דלפני השם הוא נושא ולא יולא וא״כ בפיגול דחוץ למקומו נמי נימא הכי ומאי קאמר אם עון פיגול וכו׳ וי"ל דיולא ודאי

אינו לפני ה' אבל מחשב להוליא לפני השם קרינן ביה: רביעי אם אינו ענין לחוץ לומנו תנהו ענין לחוץ למקומו הרי כבר נאמר לא ירצה בקדושים תהיו כדפרשינן ואם עון נותר מחשבת נותר ששחטו על מנת להותיר ולאכלו חוץ לזמנו הרי כבר נאמר לא יחשב ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי וגו' בפרשת לו את אהרן [ויקרא ז] ואמרינן בזבחים [כנו] ובחורת כהנים? במחשב לאכול שלא בזמנו ביום השלישי הכחוב מדבר וכחיב לא יחשב לו אלמא לית ליה תקנחא. ורובא גרסי איפכא אם עון פיגול הרי כבר נאמר לא יחשב ומוקמינן ליה לפיגול חוץ לזמנו שכן לשונו בכל הגמרא ואם עון נותר הרי כבר נאמר לא ירצה ומוקמי׳ ליה בנותר ממש ולא יחכן חדא דלא כתב לא ירצה אלא במחשבת חוץ למקומו וחוץ לומנו ועוד אי נותר ממש למאי לא ירצה אי לאכשורי קרבן הרי כשר ועומד הוא משעה שנעשו עבודות דמו בהכשר כדאמרינן בתורת כהנים או אינו אלא באוכל מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר וכי אפשר לומר כן מאחר שהוכשר חוזר ויפסל ואם לא ירלה לא יתכפר האוכל נותר קאמר וכי יש כפרה לחייבי כריתות ועוד לא ירצה הקרבן משמע ותו מי איצטריך למימר דציץ לא מכפר על המחייב כרת והא עון הקדשים כתיב ולא עון האוכלים. וכלישנא קמא גרסי׳ בחורת כהנים ועיקר הוא והאי דקרי ליה להאי פיגול ולהאי נותר משום דתורת כהנים מדרש הוא ונקט לישנא דקרא: הא. כמו הרי כלומר הרי יש לך להבין על כרחך שאין לך עון הקדשים שיוכל ציך לרצות עליו אלא עון טומאה ומאי שנא טומאה מפסול יוצא ושאר הפסולין: שהוחרה מכללה בלבור. דנדחית מפני קרבן לבור דכתיב במועדו<sup>0</sup> ואפי׳ בשבת ואפי׳ בטומאה [ש.] וכיון דהיקלתה אללה לכך היקלתה אף ביחיד שלא הותרה אללו לכתחלה בלא ליץ ירלה הליץ עליה: מאי. עון טומאה לאו טומאת דם דאין מלריך ראוי אלא א"כ נטמא דם שהכפרה תלויה בו אלמא דם מקבל טומאה: לא טומאם קמצין. שהקומן מתיר את המנחה כדם המתיר את הובח וכל הכפרה חלויה בו. והוא הדין דמני לשנויי לא בטומאת בשר וחלב ואליבא דר' יהושע בעי נין דאמר אם אין בשר אין דם אלא ניחא ליה לאוקמיה כדברי הכל: בשר קדש. שרך לשון קדש היה בארך (מלכים א יד) טומאה. והיה חגי הנביא בודק את הכהנים בשנת שתים לדריוש שהיה בבנין בית שני לידע אם בקיאין בהלכות טומאה לפי שנשתכת מהן בגולה שלא נתעסקו בה בקדשים: ו**נגע בכנפו**. באותו

מכפר. והא לא דיין שהן דכן קתני, כלומר דכן לשון משקין הרבה הוא ואיך תאמר תרגומה אדם לבדו ועלתה בקשיא. ת״ש דם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה במיד לא הורצה. אלמא הדם מטמא. ושנינן טומאת הדם מדרבון הוא לא כיוסף שהעיד על משקה בית מטבחיא דכן. ת"ש על מה הציץ מרצה כרי. ושנינן כדשנינן מוס' הל"ש. וע"ז מתכך לפיגול ועוסל גמי. ד. הלכך ס"ד לרבוייה וכרי אי לאו מיעוטא. תוס' שלעד, שני הוא לא כיוסף שהעיד על משקה בית מטבחיא דכן. ת"ש על מה הציץ מרצה כרי. ושנינן כדשנינן מוס' הל"ש. ועדיך פריך אלא מהנך שהותרו מכללם. תוס' הל"ש.
כפרה. ודחינן לא טומאת קמצים, כלומר אם נטמא קומץ המנחה והקריבו, אותו העון נושא הציץ. כדתנינן
נטמא הקומץ והקריבו הציץ מרצה, יצא והקריבו אין הציץ מרצה. ת"ש הן ישא איש בשר קדש בכנף בגדו ונגע בכנפו אל הלחם ואל הנויד ואל השיון ואל השמן ואל כל מאכל היקדש ויענו הכהגים ויאמרו לא.

דם התמלית. אינו ראוי לזריקה דכתיבי כי הדם הוא (הנפש) בנפש יכפר דם שהנפש יולאה בו מכפר ושאין הנפש יולאה בו אינו מכפר. אלמא נשפך כמים ואינו מכשיר כדרבי יוסי בר' חנינא: דאפי בחולין לא מכשיר. כדמפרש טעמא: קיבלה מיניה ר' שמואל.

לפירושה דהחי טעמה מרבי זירה אמאי לא מכשיר דם התמלית לפי שאינו קרוי דם והקרוי דם קרוי משק׳ כדכתיב (במדבר כג) ודם חללים ישתה ומכשיר כדכתיבי וכל משקה וגו׳ ואוקימנא אהכשר [ע"א] ושאינו קרוי דם אינו קרוי משקה: הורלה. קרבן לבעלים דמרצה ליך כדלקמן: במויד לא הורצה. להיות בשר קרבן נאכל לכהנים דקנסא הוא אבל בעלים נתכפרו כדחמרינן ביבמות בהחשה רבה (ד׳ ל.) דכיון דמדאורייתא מרלי נמי אמזיד לא מלו רבנן למימר ליה זיל אייתי חולין לעזרה. קתני מיהת דם שנטמא אלמא דם קדשים שהוא משקין בית מטבחיה מקבל טומהה אלמא משקין טומאת עלמן דאורייתא ודכן דיוסף בן יועזר מלטמא אחרים הוא וקשיא לרב: ומשני לעולם טומאת משקין דרבנן. והך טומאת דם דרבנן היא ודקשיא לך הא העיד יוסף בן יועזר דגזירת רבנן לא אגזור אמשקי בית מטבחיא האי תנא לית ליה דיוסף בן יועור: על הדם ועל הבשר ועל החלב. בין שנטמא הדם בין שנטמא הבשר בין שנטמח החלב הציך מרצה. ולא שיהא בשר טמא נאכל דאין ציך מטהר ודוחה לא מעשה דוהבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכלי אלא לר׳ יהושע

אינטריך דאמר בכילד לולין (לקמן עז.) אם אין בשר אין דם וקאמר הכא ה"מ כשינא בשר חוץ למחילתו שאין ליך מרלה על היולא או שאבד הבשר אבל נטמא בשר קודם זריקת דם הליך מרלה עליו

להתיר דם לזריקה: בין בשוגג בין במזיד. והאי דתני לעיל בשוגג הורצה במזיד לא הורצה בכיצד צוליןם פליגי בה אמוראי חד אמר טומאתו בין בשוגג בין במזיד אבל זריקתו בשוגג אין במזיד לא וחד אמר איפכא: בין ביחיד. בקרבן יחיד. מזיד ורצון אחד הוא אבל גבי שוגג שייך מזיד וגבי אונס שייך רלון ושוגג ואונס חרי מילי נינהו. והתני מיהת על הדם אלמא דם קדשים מקבל טומאה וש"מ טומאת משקין דאורייתא ולא רלו רבנן לטהר משקי בית מטבחיא וקשיא לרב: מדרבנן. וקסבר האי תנא דאמשקי בית מטבחיא נמי גזור ודלא כיוסף: ונשא אהרן. בליך כתיב: אם עון הקדשים. פסול הקרבן יכשיר וירצה ואינו מכפר על האוכלין אותו טמא דעון הקדשים כתיב ולא עון הכהנים: איזה עון הוא גושא. איזה פסול הוא מכשיר אם עון פיגול הרי כבר נאמר לא ירצה גרסי׳ בת״כש ואם עון נותר הרי כבר נאמר לא יחשב והכי פי׳ אם עון פיגול והוא מחשבת חוץ למקומו שנקראת פיגול כדכתיב בקדושים תהיו ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירלה [ויקרא יט] ומוקמינן לה בזבחים בפ"ב (כח:)

הגהות הב"ח (א) גם' הורלה מדרבנן ודלא כר׳ יוסף בן יועזר איש לריד׳ כל״ל וכן לקמן:

תשא:

ויענו

## מוסף תוספות

מוס' הרא"ש. א. ועוף. ב. דלא איתקש למים לענין כיסוי וכו' ואין לך בו אלא חידושו וכו' אבל גבי בהמה דכתי׳ קרא על הארץ תשפכנו ודאי לאפוקי מתורת כיסוי , אתי קרא. שס. ג. דרב מיהדר ד. ונראה דאפי׳ לר״א דאמר יש דם אע״פ שאין בשר איצטריך ריצוי הציץ ריצוי הצ'ץ איצטריך ריצוי הצ'ץ ס. כדאמרי' לקמן בפר'. שס. בו אמור לקבון בפו . שט. ה. דאין הקרבן נקבע בפיגול עד שיקרבו כל מתיריו בהכשר, וע"י ריצוי הציץ י חשיב כאילו קרבו בהכשר םס. ויהא חייב בפיגול. מוס׳ ל"פ. ו. דחשיב כאילו יש בו אין מועלין בקדשים משנזרק צריך ריצוי בציץ כדי שיהא הזריקה מהניא על הבשר ויהא נפקע מידי מעילה. ז. (ויקרא ז יח) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אותו לא יחשב לו פגול יהיה. ט. דכתיב ביה ביום השלישי לא ירצה לענין דנותר. מוס׳ שאנן. ואיסורא רבא דהיינו חוץ לזמנו כתי׳ בקרא אריכא

לפתר כסידרא דקרא. מי הכ"ן.

יא. דאין הכי נמי ודאי לא היה יכול אלא בהכי כדקאמר תלמודא, והא דנקט שהותרה מכללה. מוס' ר"פ. יב. לפני ה' ואינו
נושא עון אלא את שהוא לרצון במקום אחר. מוס' הלמ"ש, יג. נמי תיפוק ליה משום דלא הותרו מכללם ולמה לי קרא למעוטינהו.
מוס' הלמ"ש, וע"ז מתרן דפינול ונותר נמי. יד. הלכך ס"ד לרבוייה וכו׳ אי לאו מיעוטא. מוס' שלתן, טו. וטובא פריך התם ולא

כנף שהשרץ בו כלומר השרץ עלמו ועל כרחך הכי הוא דאי משום כנף שהוא ראשון כוליה בגד נמי ראשון הוי ומאי איריא דנקיט כנף

אלא משום שרץ שהשרץ עצמו נגע אל הלחם והלחם אל המיד והמיד אל היין והיין אל השמן או אל כל מאכל היקדש כלום נטמא

האחרון הזה שהוא רביעי בקודש דלחם ראשון ומיד שני ויין שלישי ושמן רביעי. מיד תבשיל כמו ומיד עדשים (בראשים כה) יין ושמן של נסכים: